

Avond 5 Jij en jouw bezit

Achtergrondinformatie

De bedoeling van deze les is om de jongeren te laten begrijpen dat ze alles wat ze bezitten van God hebben gekregen, en dat daarom ook voor het omgaan met hun bezit en geld geldt: Heb God lief boven alles, en de naaste als jezelf. Verder is het belangrijk dat ze aanvoelen dat God ons door dit gebod wil bevrijden van hebzucht.

uitgangspunten

Gelddbesteding is een belangrijk onderdeel van het leven. Christelijke geldbesteding is daarom een belangrijk onderwerp als we praten over het christelijke leven. Niet voor niets raakt één van de tien geboden ons omgaan met het bezit: “gij zult niet stelen”, en de betekenis van dit gebod gaat veel verder dan we op het eerste gezicht zouden zeggen (zie znd 42 van de Heidelbergse Catechismus). Met betrekking tot ons omgaan met ons bezit zouden we de volgende Bijbelse uitgangspunten kunnen formuleren:

- Alles wat er is is van de Here (Psalm 24:1). Wat wij hebben hebben we van Hem in bruikleen gekregen. (vgl b.v. Mt 25: 14-30)
- De Here Jezus wil ook Heer zijn over ons bezit (Lk 14:33)
- We mogen genieten van wat de Here ons geeft (1 Tim.4:4)
- Ook met ons bezit moeten we de Here dienen: eerst zijn Koninkrijk zoeken (Mt 6:33-34)
- God liefhebben boven alles, en de naaste als jezelf. (Mt 22:37-39)
- Geven (liefde, aandacht, geld) is belangrijker dan krijgen; Op geven rust Gods zegen. (Lucas 6:38)

Dit thema belicht vanuit spreuken (preek Tim Keller)

Als we wijs met geld willen omgaan, moeten we ons volgens de Spreuken van Salomo en andere wijzen goed bewust zijn van:

- de macht van geld;
- de redenen voor deze macht en
- hoe we deze macht kunt breken.

Spreuken vertelt ons veel over de macht van geld. Allereerst is Spreuken heel positief over rijkdom. Spreuken 10:4-5: „Luiheid maakt arm, ijver maakt rijk. Wie het koren binnenhaalt in de zomer, is verstandig, wie in de oogsttijd slaapt, verdient verachting.” Of 10:22: „Alleen de zegen van de Heer maakt rijk.” Spreuken legt voortdurend een link tussen hard werken en discipline enerzijds en voorspoed anderzijds.

Spreuken borduurt voort op Genesis. In dit eerste bijbelboek lezen we een bijzondere visie op de materiële wereld. De Grieken zeiden dat de materiële wereld slechts een corrupte schaduw was van de werkelijke spirituele wereld. Oosterse religies geloofden op hun beurt dat de materiële wereld een complete illusie was. In de westerse wereld gelooft men dat de wereld per ongeluk is ontstaan. Alleen in Genesis lezen we van een God die de wereld schiep en zag dat het goed was. Hij genoot van de schepping. En Hij plaatste de mens in de hof van Eden om ervan te genieten en ervoor te zorgen. De Bijbel leert dat hoe meer geld je verdient, hoe meer verantwoordelijkheid je hebt om voor de wereld te zorgen. Dit ‘geven’ maakt ons meer mens. Wij zijn gemaakt om dingen te bezitten en te beheren.

Gevaren van rijkdom

Maar Spreuken noemt ook de enorme geestelijke gevaren van rijkdom:

- 1) Geld heeft de macht je integriteit te verwoesten. Spreuken 11:1: „De Heer verfoeit een valse weegschaal, zuivere gewichten stelt Hij op prijs.” Je mag misschien heel eerlijk en integer zijn, maar wanneer het om geld gaat, gaan veel mensen de mist in. Met een valse weegschaal liet een verkoper zijn kopers meer betalen dan eerlijk was. Tegenwoordig doen we dit op een moderne manier nog steeds. Door bijvoorbeeld informatie achter te houden die kopers of investeerders eigenlijk zouden moeten hebben voordat ze iets kopen of een investering doen.

- 2) Geld heeft de macht om te zorgen dat je jezelf schuldig maakt ten opzichte van de samenleving. Spreuken 11:26: „Wie koren achterhoudt, wordt door het volk vervloekt, wie het te koop aanbiedt, wordt al het goede toegewenst.” Hier gaat het niet om iemand die niet eerlijk is, maar om iemand die meedogenloos is. In een tijd van voedselschaarste houdt hij het eten dat hij heeft achter. Hij brengt het niet direct op de markt, om zo de prijs op te drijven. De winst zal later dus des te hoger zijn. Dat er ondertussen mensen omkomen van de honger, doet er blijkbaar niet toe.

Wat deze handelaar doet, is officieel niet illegaal. Wijsheid is meer is dan het strikt opvolgen van de regels. Wijsheid is weten wat juist is, ongeacht de regels. Geen wet kan de ander voorschrijven iets te verkopen als je iets bezit. Toch wordt degene die hier beschreven wordt door het volk vervloekt. Wanneer de Bijbel het over vervloeken heeft, gaat het om geestelijke, emotionele, morele en lichamelijke teloorgang. De gemeenschap gaat ten onder. Spreuken veroordeelt zaken die alleen maar berusten op persoonlijk winstbejag.

- 3) Geld heeft de macht om ons af te leiden van wat werkelijk belangrijk is. Spreuken 11:4: „Rijkdom helpt niet als God gaat straffen, maar rechtvaardigheid redt van de dood.” Vragen over de zin van het leven worden vertroebeld door rijkdom. Rijkdom sleept je in een leven van consumeren. Ik verdien meer, dus moet ik ook meer uitgeven. Ik geef meer uit, dus moet ik ook meer blijven verdienen. En zo gaat het door en door. Al die tijd zit je gevangen. Je hebt nooit genoeg om aan de eisen te voldoen.

- 4) Rijkdom maakt een mens trots. Spreuken 30:8b-9: „Laat me niet arm zijn, maar ook niet rijk, maar voed mij met wat voor mij is weggelegd. Want zou ik te veel hebben, dan zou ik u kunnen verloochenen, ik zou misschien zeggen: De Heer? Wie is dat? Zou ik te weinig hebben, dan zou ik gaan stelen en zo uw naam in opspraak brengen.” De Heer? Wie is dat? Het waren de woorden van farao tegen Mozes. Niets kan je trotser maken dan economisch succes. Hoe meer geld je hebt, hoe meer je zult denken dat je dit hebt omdat je zo slim bent. Je schat je eigen instinct en oordelen te hoog in. Je luistert niet meer naar anderen. Iemand zei in dit verband eens het volgende: een mens nederig zien in zijn rijkdom, is de grootste schaarste van de wereld.

Unieke visie

De manier waarop Spreuken over rijkdom en de macht van geld spreekt, is uniek. Het past binnen geen enkele hedendaagse economische manier van denken. Iemand zei eens dat de bijbelse visie op geld noch binnen een socialistische, noch binnen een kapitalistische visie past. Zo is de Bijbel aan de ene kant heel positief over het verdienen van geld en het goede dat geld kan brengen. Aan de andere kant zegt de Bijbel ook dat het geld niet van jou is, maar behoort aan de gemeenschap. Hoe kan het dat de bijbelse visie in geen enkel economisch denken lijkt te passen? Dit komt doordat alle andere visies de macht van het geld

onderschatten. Spreuken 10:15 geeft aan waarom geld zo'n macht heeft. „Het bezit van een rijkard is zijn vesting, de armoede van een arme een ruïne.” (NBV) De steden in de oudheid waren omringd door muren. Steden gaven veiligheid. Je was beschermd tegen wilde dieren en tegen vijanden. Steden gaven mensen ook het gevoel dat ze belangrijk waren. Iedereen wilde in de stad wonen. Maar de armen konden zich dit niet veroorloven. Zij woonden buiten de stad. Kijk nu nog eens naar de tekst. Er staat dat het bezit van de rijke als zijn vesting is. In Spreuken 18:10-11 zien we wat dit betekent: „De naam van de Heer is een sterke toren, de rechtvaardige snelt erheen, en is veilig. Een rijkard denkt dat zijn bezit een vesting is, achter een muur waant hij zich veilig.” In plaats van het zoeken van je zekerheid bij God, zoekt de rijke het in zijn geld.. Nu denk je misschien dat dit voor jou niet opgaat. Maar ik verzeker je: dat gaat het wel. Wees eens eerlijk tegen jezelf. Geeft geld jou echt geen beter zelfbeeld? Geeft geld je echt geen gevoel van zekerheid?

Verslaafd aan geld

Materialisme is net zo beledigend als vreemdgaan. Maar het is ook geestelijk gevaarlijker dan vreemdgaan. Waarom? Jezus waarschuwde veel tegen hebzucht en materialisme. Maar Hij waarschuwde nooit tegen echtbreuk. Wanneer je echtbreuk pleegt, weet je dat je fout zit. Je weet precies wat je doet. Dit is anders met materialisme. Je bent je vaak niet bewust van een materialistische houding, maar de gevolgen zijn verschrikkelijk. Andere mensen lijden door onze hebzucht, maar we beseffen niet dat dat onze schuld is. Westerse mensen zeggen vaak dat ze nauwelijks genoeg hebben om te kunnen leven. ‘Ik kan onmogelijk simpeler gaan leven dan dat ik nu doe. Alles wat ik heb, heb ik ook echt nodig.’ Maar de rest van de wereld weet beter.

Vrijgevigheid

Hoe zet je een punt achter de hebzucht? In Korintiërs 8 citeert Paulus Spreuken. Hij moedigt mensen aan geld aan de armen te geven. Het is belangrijk te zien hoe hij hen motiveert. Hij richt zich niet op hun wil: ‘Je kunt maar beter geven, anders zal God je krijgen.’ Hij speelt ook niet in op hun emoties: ‘Je moet geven, want de armen lijden zo verschrikkelijk.’ Hij mikt op hun harten: „Tenslotte kent u de liefde die onze Heer Jezus Christus heeft gegeven: Hij was rijk, maar is omwille van u arm geworden opdat u door zijn armoede rijk zou worden.” (8:9) En dan hoofdstuk 9: „Bedenk dit: wie karig zaait, zal karig oogsten; wie overvloedig zaait, zal overvloedig oogsten.” Hij zegt: ik zal je het ultieme voorbeeld van geven laten zien. Jezus werd letterlijk in stukken gebroken aan het Kruis. Aan het Kruis werd Jezus uitgedeeld. Waarom? Om ons te kunnen oogsten. Paulus zegt dat wanneer we deze ongelooflijke gift zien, we de macht van het geld in ons leven kunnen breken. Het Kruis, de ultieme daad van vrijgevigheid, is onze enige zekerheid. Geloof jij in het Kruis? Dan weet je dat God van je houdt. Dit is een zekerheid die geld je niet geven kan. Het Kruis geeft je meer rijkdom dan geld. Jezus Christus gaf de hemel op. Hij gaf Zijn heerlijkheid op. Hij gaf al de rijkdom die Hij had. Hij deed dit omdat jij en ik Hem meer waard zijn dan al dat andere. Als je dat ziet, als dat je hart raakt, zul je vrij zijn van de macht van het geld. Als iets in je leven waardevoller is dan Jezus, zal het je controleren. Je zult alles op alles zetten om het te krijgen. Je zult er zelfs voor willen sterven. Maar Jezus is de enige schat die stierf voor jou. Als je dit ziet, wil je je geld delen met anderen. Je geeft het aan de armen en je ziet dat hun leven verbetert. Je geeft het aan goede doelen en je ziet goede dingen gebeuren. Je zult hier vreugde vinden. Dan pas zul je echt rijk zijn. Maar je doet het niet om die rijkdom te krijgen en je beter over jezelf te voelen.

Lesopzet

a. leerdoelen

Hoofd:

- Ze kennen de inhoud van het 8^e gebod
- Ze weten hoe de bijbel spreekt over bezit
- Ze kunnen uitleggen hoe je van dit gebod wordt bevrijd.

Hart

- Ze erkennen dat hun bezit gekregen is.
- Ze ervaren dat hebzucht een zaak van het hart is.

Handen

- Ze delen met anderen.

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje: Misschien leuk als oefening vooraf: Geef één van de jongeren een zak met mini-marsjes ofzo. Zeg erbij: dat is voor jou. Kijk of hij gaat delen of niet. Kom daar in de les op terug.	
19.15	Terugkoppeling - Kijk even wat er van de vorige 2 lessen (over het 7 ^e gebod) is blijven hangen. Zijn er nog vragen over de vorige keer? - is de memorisatietekst geleerd? - Leg nog even uit dat de 10 geboden allemaal een groot terrein van het leven raken: eer je vader en je moeder> gezag; pleeg geen moord> het leven; pleeg geen overspel> relaties en seks - We zijn bezig met het 8 ^e gebod: Steel niet!; dan gaat het over het omgaan met je bezit	
19.20	intro Maak een woordveld rondom het woord stelen. Zet het woord “stelen” op de flapover in het midden Geef ze allemaal een pen en laat ze om de beurt om het woord heen dingen schrijven, die volgens hen te maken hebben met dit gebod. Lees daarna HC zondag 42 (werkblad) en laat indien nodig het woordveld aanvullen.	

	<u>Hoort dit ook bij het 8^e gebod ?</u> - Je kaartje voor de trein niet afstempelen. - Een straatkrant kopen van een dakloze. - Als je teveel wisselgeld terug krijgt het houden . - Je mobieltje wegdoen omdat je een mooiere wilt. - Je geld van een krantenloop helemaal voor jezelf houden. Geef samenvattend aan: Het achtste gebod gaat erover hoe je met je bezit God lief hebt boven alles en de naaste als jezelf.	
19.30	Bijbelstudie 1 Tim 6. We gaan kijken wat de bijbel ons te zeggen heeft in verband met dit gebod. Op het werkblad staat 1 Tim.6: 6 t/m 10 en 17 t/m 19. Daaronder is ruimte gereserveerd om een aantal bijbelse regels voor omgaan met bezit, die ze uit dit gedeelte halen op te schrijven. Lees het gedeelte eerst samen, en laat ze dan in groepjes van 3 opschrijven welke regels voor het omgaan met bezit ze in dit bijbelgedeelte vinden. Inventariseer het resultaat. Evt. aanvullende gesprekspunten: 1. In vers 19 staat: de wortel van alle kwaad is geldzucht. Dus door geld kom je ook in conflict met andere geboden, kunnen ze dat uitleggen? 2. Niemand zal van zichzelf zeggen dat hij/ zij hebzuchtig is, hoe komt dat?	
19.40	De les van de Bijbel Op het werkblad staan de volgende bijbelse principes: 1. Je moet tevreden zijn met wat je hebt, ook al is het niet veel 2. Alles wat je hebt hebt je van God in bruikleen gekregen, en moet je gebruiken voor Hem 3. Wie niet deelt, die steelt Hoe zit dat bij hen? Herkennen ze zichzelf hierin? Als er nog tijd is kun je de volgende stellingen bespreken. Stelling: 1 .God is niet tegen rijkdom maar wel tegen armoede 2 .Voor elke luxe uitgave eenzelfde bedrag naar een goed doel. Vraag eerst wie het eens is met de stelling en wie niet. Laat ze tegenover elkaar plaatsnemen. Eerst mag de ene groep uitleggen	

	waarom ze het ermee eens zijn. Dan de andere. Vervolgens mogen ze elkaar met argumenten proberen te overtuigen. Vraag na ongeveer 3 minuten wie gehoord de argumenten naar de andere rij wil.	
19.50	Een bevrijdend gebod? Leg uit dat de bijbel steeds zegt dat je er ook zelf beter van wordt als je gul weggeeft en wilt delen met anderen. Daar willen we het in dit laatste onderdeel over hebben. Lees 2 Cor.8:9 en 9:6 <i>Tenslotte kent u de liefde die onze Heer Jezus Christus heeft gegeven: Hij was rijk, maar is omwille van u arm geworden opdat u door zijn armoede rijk zou worden. '' (8:9)</i> <i>„Bedenk dit: wie karig zaait, zal karig oogsten; wie overvloedig zaait, zal overvloedig oogsten. '' (9:6)</i> Paulus zegt: ik zal je het ultieme voorbeeld van geven laten zien. Jezus werd letterlijk in stukken gebroken aan het Kruis. Aan het Kruis werd Jezus uitgedeeld. Waarom? Om ons te kunnen oogsten. Paulus zegt dat wanneer we deze ongelooflijke gift zien, we de macht van het geld in ons leven kunnen breken. Het Kruis, de ultieme daad van vrijgevigheid, is onze enige zekerheid. Geloof jij in het Kruis? Dan weet je dat God van je houdt. Dit is een zekerheid die geld je niet geven kan. Het Kruis geeft je meer rijkdom dan geld. Jezus Christus gaf de hemel op. Hij gaf Zijn heerlijkheid op. Hij gaf al de rijkdom die Hij had. Hij deed dit omdat jij en ik Hem meer waard zijn dan al dat andere. Als je dat ziet, als dat je hart raakt, zul je vrij zijn van de macht van het geld. Eventueel kun je ook het voorbeeld van het lege hart nog een keer gebruiken: Als God jouw hart niet vult, dan moeten andere dingen je leven zin geven en belangrijk maken. Hebzucht kan daar z'n wortel hebben. Als God je leven vult, en je een eeuwige rijke toekomst kado geeft, dan wordt je van die hebzucht verlost, en kun je wat je hebt gebruiken om te delen. Bespreek tenslotte de volgende vragen: Wat ga jij nu doen met je bezit? Laat ze concrete zaken noemen. Neem dit mee in het gebed dat volgt.	

20.00	Presentatie: Wijs iemand aan die de dia moet maken en bespreek kort wat erin moet. Bekijk de dia van de vorige les.	
20.15	Huiswerk: - deel de memorisatietekst uit Sluiting - Als je bij het laatste onderdeel voor de prestatie al gebeden hebt, kun je afsluiten met een lied.	

c. benodigde materialen

- poster met stiften
- memorisatiekaartje

d. suggesties

zingen: Ps 49:1,3 5; Ps.119:13,14; Ps 146: 1-3; Gz 38; LB 473:1,4,10

bijbelgedeelten: Mal.3:8-12; Mt 6:24-34; Lk 6:20-26; Lk 12:13-21; Lk 18,18-27; 1 Tim.6

belijdenis: HC znd 42

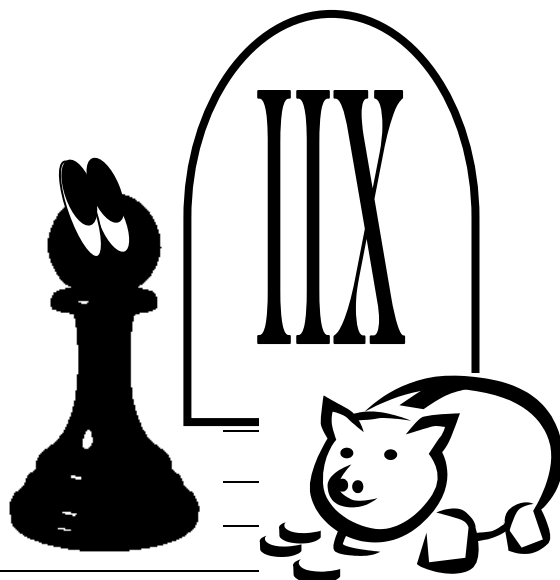
e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?				
		--	-	+	++
	1 - Ze kennen het achtste gebod.				
	2 - Ze weten hoe de bijbel spreekt over bezit				
	3 - Ze kunnen uitleggen hoe je van dit gebod wordt bevrijd.				
	4. - Ze erkennen dat hun bezit gekregen is.				
	5. - Ze ervaren dat hebzucht een zaak van het hart is.				
	6. - Ze delen met anderen.				
2	Opmerkingen mentor/ catecheet				
3	Wat moet de volgende keer anders				

Jij en jouw bezit

blok E - nivo 2 - avond 5

Tijd	Wat gaan we doen
19.00	Mentorkwartiertje
19.15	Terugkoppeling
19.20	Intro
19.30	Bijbelstudie 1Timoteus 6
19.40	De les van de bijbel
19.50	Een bevrijdend gebod?
20.00	Prestatie
20.15	Huiswerk en sluiting

Intro

Zondag 42 HC

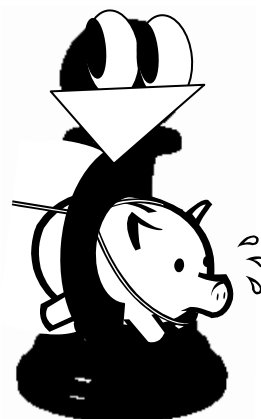
v/a 110: Wat verbiedt God in het achtste gebod?

God verbiedt niet alleen het stelen en roven dat de overheid straft, maar Hij noemt ook diefstal alle boze plannen en kwade praktijken, waardoor wij trachten ons meester te maken van het bezit van onze naaste.

Dit kan gebeuren door geweld of met schijn van recht zoals bedrog met gewicht, maat, waar en munt, verder door woeker of door welk middel ook maar dat Hij verboden heeft. Ook verbiedt Hij alle hebzucht, evenals alle misbruik en verkwisting van zijn gaven.

v/a 111: Wat gebiedt God u in dit gebod?

Dat ik het welzijn van mijn naaste, waar ik kan en mag, bevorder en zo met hem doe, als ik wil dat men met mij doet. Bovendien dat ik mijn arbeid trouw verricht, om ook de behoeftige te kunnen helpen.

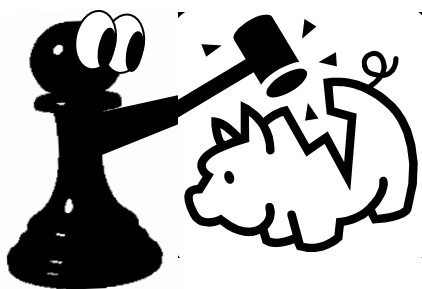
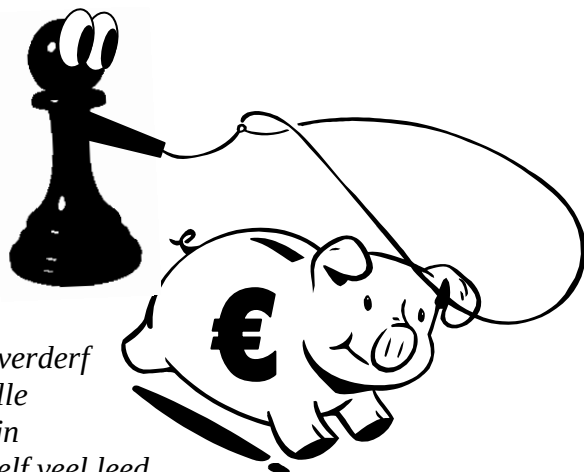
Hoort dit ook bij het 8^e gebod :

Je kaartje voor de trein niet afstempelen.
Een straatkrant kopen van een dakloze.
Als je teveel wisselgeld terug krijgt het houden .
Je mobieltje wegdoen omdat je een mooiere wilt.
Je geld van een krantenloop helemaal voor jezelf houden.

Bijbelstudie 1 Timoteus 6

vers 6 - 10

6 Maar voor wie tevreden is met wat hij heeft, is het geloof grote winst. 7 Wij hebben niets in deze wereld meegebracht en kunnen er ook niets uit meenemen. 8 Wij hebben voedsel en kleren, laten we daar tevreden mee zijn. 9 Wie rijk wil worden, staat bloot aan verleiding, raakt in een valstrik en valt ten prooi aan dwaze en schadelijke begeerten die een mens in het verderf storten en ten onder doen gaan. 10 Want de wortel van alle kwaad is geldzucht. Door zich daaraan over te geven, zijn sommigen van het geloof afgedwaald en hebben ze zichzelf veel leed berokkend

vers 17 – 19

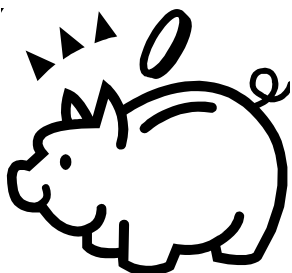
17 Draag de rijken van deze wereld op niet hoogmoedig te zijn en hun hoop niet in zoiets onzekers te stellen als rijkdom, maar op God, die ons rijkelijk van alles voorziet om ervan te genieten. 18 En draag hun op om goed te doen, rijk te zijn aan goede daden, vrijgevig, en bereid om te delen. 19 Zo leggen ze een stevig fundament voor de toekomst, en winnen ze het ware leven.

Welke regels voor het omgaan met bezit vind je in deze bijbelgedeelten:

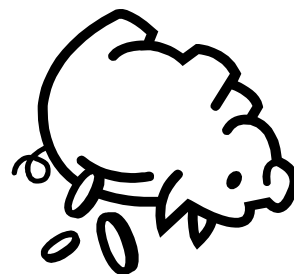
De les van de bijbel

1. *Je moet tevreden zijn met wat je hebt, ook al is het niet veel*
2. *Alles wat je hebt hebt je van God in bruikleen gekregen, en moet je gebruiken voor Hem*
3. *Wie niet deelt, die steelt*

1 . God is niet tegen rijkdom maar wel tegen armoede

2 . Voor elke luxe uitgave eenzelfde bedrag naar een goed doel

1 Timotheüs 6:8-10a

Wij hebben voedsel en kleren, laten we daar tevreden mee zijn. Wie rijk wil worden, staat bloot aan verleiding, raakt in een valstrik en valt ten prooi aan dwaze en schadelijke begeerten die een mens in het verderf storten en ten onder doen gaan. Want de wortel van alle kwaad is geldzucht.

Bijbelleesrooster -----

Leviticus 19:9-13

God had zijn volk al vroeg geleerd om te delen met de armen

Deuteronomium 15:1-11

Er mochten eigenlijk geen armen zijn in Israël,
dat was een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

1 Koningen 21:1-16

In de macht van hebzucht.

Matteüs 19:16-26

Deze man leek heel precies naar de geboden te leven, maar misschien moest hij toch nog maar es Deuteronomium 15 lezen ... (zie boven)

Handelingen 2:41-47

Mensen die Christus als hun Verlosser aannamen stonden ineens heel naders tegenover hun bezit, konden afstand nemen en loslaten.

Handelingen 11:27-30

In Judea woonden blijkbaar de allerarmsten. Wanneer zich een hongersnood aankondigt wordt er meteen actie ondernomen om deze armen te ondersteunen. Giro 555 lijkt christelijke wortels te hebben .

1 Timoteüs 6:8-19

Het gevaar van rijkdom plus adviezen voor rijke mensen. Wat doe jij hiermee? Wanneer ben je tevreden?

